NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 11 päivänä heinäkuuta 2017,

Irlannin vuoden 2017 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2017 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2017/C 261/07)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ([1]) ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([2]) ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Komissio hyväksyi 16 päivänä marraskuuta 2016 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Irlanti kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 9 ja 10 päivänä maaliskuuta 2017. Neuvosto hyväksyi 21 päivänä maaliskuuta 2017 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta, jäljempänä ”euroalueen suositus” ([3]).

(2) Koska Irlanti kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Irlannin olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3 ilmenevä euroalueen suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.

(3) Irlantia koskeva vuoden 2017 maaraportti julkaistiin 22 päivänä helmikuuta 2017. Siinä arvioitiin Irlannin edistymistä neuvoston 12 päivänä heinäkuuta 2016 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja sen kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 22 päivänä helmikuuta 2017.

(4) Komissio päätteli analyysinsa perusteella, että Irlannin makrotaloudessa on epätasapainoja. Näille epätasapainoille on ominaista suuri ulkoinen, julkinen ja yksityinen velka (sekä kotitaloudet että finanssialan ulkopuoliset yritykset), minkä vuoksi Irlanti on altis häiriöille. Pankkien järjestämättömien lainojen määrä on yhä merkittävä, mutta niiden pääomatilanne on hyvä ja niiden kannattavuus, vaikkakin vielä heikko, paranee vähitellen. Asuntojen hinnat ovat

([1]) EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
([2]) EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
([3]) EUVL C 92, 24.3.2017, s. 1.

nousussa ja tarjontaan liittyy yhä rajoituksia. Finanssialan ulkopuolisten yritysten velka pieneni vuoden 2015 aikana, mutta se oli edelleen suurempi kuin vuoden 2014 lopussa. Kotitalouksien velan määrä väheni vuonna 2015, ja julkinen velka supistuu vakaasti. Irlannin negatiivinen ulkomainen nettovarallisuusasema oli heikentynyt nopeasti ennen vuotta 2015, mutta tämän jälkeen se alkoi kohentua, osittain vuonna 2015 toteutuneen tason siirtymän vuoksi. Kotimaisen sektorin ulkoinen kestävyys ei kuitenkaan näytä olevan vaarassa. Järjestämättömien lainojen määrä väheni viime vuoden aikana, mutta vähenemisen vauhti hidastui jonkin verran vuoden 2016 loppua kohden. Kiinteistöjen hinnat jatkoivat nousuaan vuonna 2015, mutta tällä hetkellä ei ole merkittävää näyttöä yliarvostuksesta. Viime vuosina on toteutettu politiikkatoimia kaikkien havaittujen epätasapainojen korjaamiseksi muun muassa pankkialalla (parantunut sääntelykehys, toimenpiteet, joilla puututaan järjestämättömien lainojen suureen määrään). Hallitus on toteuttanut useita toimenpiteitä, joilla pyritään korjaamaan asuntomarkkinoiden tarjontavaje, mutta vie kuitenkin aikaa ennen kuin toimenpiteillä on vaikutusta.

(5) Irlanti toimitti vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelmansa 13 päivänä huhtikuuta 2017 ja vuoden 2017 vakausohjelmansa 2 päivänä toukokuuta 2017. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(6) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ([1]) 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

(7) Irlantiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Hallitus odottaa vuoden 2017 vakausohjelman perusteella, että julkisen talouden alijäämä supistuu hieman ja on 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Tämän jälkeen alijäämä supistuu asteittain niin, että vuonna 2021 julkinen talous on 1,0 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteena oleva 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen odotetaan saavutettavan vuodesta 2018 alkaen. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan putoavan 72,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ja supistuvan edelleen 65,2 prosenttiin vuonna 2020. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2018 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty.

(8) Neuvosto suositti 12 päivänä heinäkuuta 2016, että Irlanti sopeuttaa julkista taloutta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Komission kevään 2017 talousennusteen mukaan on vaarana, että suositellusta sopeutuksesta poiketaan merkittävästi, kun vuosia 2016 ja 2017 tarkastellaan yhdessä.

(9) Julkisen talouden tilanteen ja erityisesti velkatason perusteella Irlannin odotetaan vuonna 2018 jatkavan sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen. Vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen yhteisesti sovitun matriisin mukainen sopeutus tarkoittaa vaatimusta, jonka mukaan nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu ([2]) ei ole yli 2,4 prosenttia vuonna 2018. Tällöin vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Menojen kasvulle asetetussa vertailuarvossa otetaan huomioon sopeutus, jonka tarkoituksena on korjata potentiaalisen kasvun 10 vuoden viitearvon vääristymä, joka johtuu kokonaistuotannon poikkeuksellisesta reaalikasvusta vuonna 2015. Noudattaen Irlannin viranomaisten vuoden 2017 talousarviolaskelmissaan soveltamaa tarkastelutapaa komissio on käyttänyt

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

([2]) Nettomääräisillä julkisilla menoilla tarkoitetaan julkisia kokonaismenoja ilman korkomenoja, ilman unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka korvataan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, ja ilman ei-päätösperäisiä muutoksia työttömyysetuusmenoissa. Kansallisesti rahoitettu kiinteän pääoman bruttomuodostus jaetaan neljälle vuodelle. Päätösperäiset tulopuolen toimenpiteet ja lakisääteiset tulojen lisäykset otetaan huomioon. Meno- ja tulopuolen kertaluonteiset toimenpiteet kuittaavat toisensa.

vuosien 2014 ja 2016 potentiaalisen kasvun keskiarvoa. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, vaarana on, että tästä vaatimuksesta poiketaan jonkin verran, kun vuosia 2017 ja 2018 tarkastellaan yhdessä. Samalla Irlannin ennustetaan noudattavan väliaikaista velkasääntöä vuosina 2017 ja 2018. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että erityisesti vuonna 2017 on toteutettava lisätoimenpiteitä, jotta vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia voidaan noudattaa. Kun otetaan huomioon Irlannin nykyiset suhdanteet ja kasvaneet ulkoiset riskit, mahdollisten satunnaistulojen käyttö julkisen talouden velkasuhteen pienentämiseksi edelleen olisi järkevää. Kuten asetuksessa (EY) N:o 1466/97 säädetään, talousarviosuunnitelmien ja julkisen talouden toteutuman arvioinnin olisi kuitenkin perustuttava jäsenvaltion rahoitusasemaan siten, että otetaan huomioon suhdanteet. Kuten näihin maakohtaisiin suosituksiin liittyvässä komission tiedonannossa todetaan, vuoden 2018 alustavan talousarviosuunnitelman arvioinnissa ja sen jälkeen julkisen talouden vuoden 2018 toteutuman arvioinnissa on otettava asianmukaisella tavalla huomioon, että tavoitteena on saavuttaa sellainen finanssipolitiikan viritys, joka osaltaan sekä vahvistaa talouden elpymistä että varmistaa Irlannin julkisen talouden kestävyyden. Tässä yhteydessä neuvosto panee merkille, että komissio aikoo tehdä kokonaisarvioinnin asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisesti, ottaen erityisesti huomioon Irlannin suhdannetilanteen.

(10) Vaikka talouden elpyminen on vahvaa ja tuotannon odotetaan kasvavan tulevina vuosina vakaasti, näkymät ovat muuttuneet epävarmemmiksi, mikä aiheuttaa edelleen haavoittuvalle julkiselle taloudelle riskejä. Sen vuoksi olisi toteutettava lisätoimia, jotta tulot olisivat kestävämmällä pohjalla suhdannevaihteluissa ja häiriötilanteissa. Tätä varten ehdotusta pahan päivän varalle luotavan rahaston (Rainy-Day Fund) käyttöönottamisesta olisi vietävä eteenpäin ja vähennettävä turvautumista erittäin keskittyneisiin ja epävakaisiin tulolähteisiin. Eri veronlähteiden tasapainoinen kokoonpano ja laajemmat veropohjat tekevät tuloista vakaampia epävakaissa taloudellisissa olosuhteissa. Toimet veropohjan laajentamiseksi ovat viime vuosina kuitenkin olleet vähäisiä, ja hiljattain toteutetuissa verotusta koskevissa toimenpiteissä on keskitytty veronkevennyksiin ja -helpotuksiin. Monenlaiseen myyntiin sovellettavien alennettujen alv-kantojen kustannusten ja hyötyjen ilmoitettu järjestelmällinen arviointi on vielä kesken. Juoksevan kiinteistöveron katsotaan olevan yksi kasvua parhaiten tukeva tulonlähde. Irlannin kiinteästä omaisuudesta saamat tulot olivat kuitenkin ainoastaan 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2014, kun EU:n keskiarvo oli 1,6 prosenttia. Kiinteistöjen arvon asteittainen indeksointi auttaisi tasoittamaan paikallisen kiinteistöveron profiilia estämällä verosaamisten äkillisen kasvun, kun kiinteistöt arvostetaan uudelleen vuonna 2019. Tienkäyttäjiltä dieselöljystä ja bensiinistä perittävien verojen erot eivät ole ympäristön kannalta perusteltuja.

(11) Aiemmissa kattavissa menojen uudelleenarvioinneissa on keskitytty ensisijaisesti julkisten menojen vähentämiseen julkisen talouden kokonaistavoitteiden saavuttamiseksi. Meno-ohjelmien vaikuttavuutta ja tehokkuutta ei ole juurikaan arvioitu, mikä on viime kädessä heikentänyt monivuotisten menosuunnitelmien luotettavuutta. Asianmukaisesti suunniteltu menojen uudelleenarviointi, jossa otetaan huomioon yhteiset euroryhmän periaatteet, parantaisi menojen hallintaa ja voisi vapauttaa varoja kipeästi kaivattuihin julkisiin investointeihin kasvun edistämiseksi. Menojen uudelleenarvioinnissa olisi keskityttävä varsinkin terveydenhuoltoalan kustannustehokkuuteen. Irlannissa on otettu käyttöön joitakin merkittäviä tehokkuutta parantavia toimenpiteitä, kuten kustannussäästöjä koskeva sopimus lääketeollisuuden kanssa, taloushallintojärjestelmä, sähköiset terveyspalvelut ja toimintoperusteinen rahoitus. Enemmän voitaisiin kuitenkin tehdä, esimerkiksi lisäämällä perusterveydenhuollon roolia Irlannin ylikuormitettujen sairaaloiden portinvartijana. Eteneminen kohti yleistä yksitasoista terveydenhuoltoa on hajanaista, ja kokonaisvaltainen näkemys puuttuu.

(12) Kaikkia yhteiskuntaryhmiä hyödyttävän kestävän ja osallistavan kasvun edistämiseen liittyy edelleen haasteita. Työttömyys oli alle unionin keskiarvon eli 6,4 prosenttia huhtikuussa 2017. Monien kotitalouksien alhainen työssäkäyntiaste aiheuttaa kuitenkin huolta siitä, että elpymisen jatkuessa jotkut jäävät jälkeen tästä kehityksestä. Vuosina 2013–2015 alhaisen tai erittäin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa asuvien osuus aleni 15 prosenttia; kokonaistyöttömyysaste aleni samana aikana 28 prosenttia. Sosiaaliturvajärjestelmällä on kaiken kaikkiaan onnistuttu hyvin hillitsemään köyhyyttä ja eriarvoisuutta, ja Irlanti on toteuttanut toimia työnteon kannustimien lisäämiseksi vähentämällä työelämään palaamisesta seurauksena olevaa etuuksien ja lisäkorvausten lakkaamista. Osallistavan kasvun esteitä on kuitenkin edelleen. Erot matalan, keskitason ja korkean osaamistason työntekijöiden työllisyysasteessa ovat unionin suurimpia. Eräillä aloilla on osaamisen kohtaanto-ongelmia ja osaamisvajeita. Osaamisen täydentämiseen ja uudistamiseen ei myöskään tarjota riittävästi mahdollisuuksia. Työmarkkinoita koskevat haasteet ja sosiaaliset haasteet ovat merkki siitä, että koulutuksessa ja työmarkkinoille aktivoinnissa on tärkeää omaksua yhtenäinen toimintatapa, jota sovelletaan kauimpana työmarkkinoista oleviin. Myös lastenhoitopalvelujen tarjonnan laatu herättää edelleen huolta, kuten myös kokopäiväisen hoidon saatavuus. Lastenhoidon nettokustannukset prosenttiosuutena palkoista kuuluvat Irlannissa unionin suurimpiin. Laadukkaan kokopäiväisen lastenhoidon heikko saatavuus ja kustannukset estävät naisten osallistumista työmarkkinoille ja haittaavat pyrkimyksiä vähentää lasten köyhyyttä, joka on vähentynyt hieman, mutta on edelleen unionin keskiarvoa suurempi.

(13) Infrastruktuuritarpeet olisi tyydytettävä, jotta voidaan edistää kestävää ja tasapainoista kasvua. Julkisen talouden menoissa on talouskriisin johdosta tapahtunut rakenteellinen siirtymä investoinneista juokseviin menoihin. Julkisten investointien jyrkkä väheneminen usean vuoden ajan on vaikuttanut kielteisesti infrastruktuurin laatuun ja riittävyyteen. Julkisissa menoissa tapahtunut siirtymä on vaikuttanut myös tutkimukseen ja kehitykseen annettavaan julkisen sektorin tukeen, millä saattaa olla vaikutuksia pk-yritysten kilpailukykyyn. Irlanti on unionissa 25. sijalla, kun tarkastellaan julkisia tutkimus- ja kehitysinvestointeja suhteessa BKT:hen. Vakavimmat infrastruktuuripuutteet koskevat liikennettä, vesihuoltoa ja asumista. Uusien asuntojen kysyntä ylittää tällä hetkellä selvästi tarjonnan maan tärkeimmissä kaupunkikeskuksissa. Sen vuoksi asuntojen hinnat ja vuokrat nousevat edelleen nopeasti, mikä puolestaan on hiljattain johtanut asuntomarkkinoilta syrjäytymisen ja asunnottomuuden voimakkaaseen kasvuun. Tällä hetkellä ei ole näyttöä asuntojen hintojen yliarvostuksesta, mutta asuntotarjonnan rajoitukset voivat johtaa makrotaloudellisiin riskeihin, ellei niihin löydetä ratkaisua. Johdonmukainen ja oikea-aikainen alueidenkäyttösuunnitelma auttaisi tuottamaan uusia asuntoja oikeille alueille.

(14) Irlannin taloudessa on jakolinja irlantilaisten omistamien pääasiassa pienten ja keskisuurten yritysten ja Irlannissa toimivien monikansallisten yritysten välillä. Monikansallisten yritysten ja irlantilaisten yritysten väliset yhteydet ovat rajalliset. Niiden vientimenestys ja -profiilit ovat huomattavan erilaiset, ja niiden välinen tuottavuuskuilu syvenee. Irlantilaisten omistamien yritysten vientiprofiili on heikompi kuin Irlantiin sijoittautuneiden monikansallisten yritysten. Niiden vienti on hyvin keskittynyttä toimialoittain ja vientikohteittain, mikä tekee niistä alttiimpia häiriöille. Investoinnit innovointiin edistäisivät irlantilaisten yritysten tuottavuutta ja vientipotentiaalia aikana, jona viennin ja vientikohteiden monipuolistaminen voisi auttaa vakauttamaan irlantilaisten yritysten toimintaa. Julkiset tutkimus- ja kehitysmenot ovat edelleen vähäisiä. Julkisen tutkimuksen ja kehityksen lisäämiseen tähtäävien toimenpiteiden, erityisesti niiden, joilla tuetaan pk-yritysten innovointikapasiteettia, täysimittainen toteuttaminen riippuu paluusta kestäviin investointeihin. Pk-yritysten innovoinnin edistämiseksi innovaatiopolitiikka voitaisiin suunnata suorempiin rahoitusmuotoihin. Yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan julkisessa tuessa on entistä enemmän tukeuduttu tutkimuksen ja kehityksen verohyvityksiin. Kohdennetummilla keinovalikoimilla ja suoremmilla rahoitusmuodoilla voitaisiin ehkä paremmin vastata nuorten innovatiivisten irlantilaisyritysten tarpeisiin ja hyödyntää monikansallisten yritysten vahvan investointikapasiteetin tarjoamat mahdollisuudet. Näin voitaisiin helpottaa pääsyä globaaleihin arvoketjuihin ja nopeuttaa osaamisen leviämistä.

(15) Koska ulkoinen epävarmuus on lisääntynyt, järjestämättömien lainojen vähentäminen entisestään on tärkeää finanssialan vakauden varmistamiseksi. Vaikka edistystä on tapahtunut, järjestämättömien lainojen suuri osuus heikentää pankkien kannattavuutta ja haittaa kotitalouksien ja yritysten täysipainoista taloudellista elpymistä. Kotitalouksien ja kotimaisten yritysten velkaantumisen vähentäminen jatkuu, mutta niiden velkaantuneisuus on yhä unionin korkeimpia (276,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, syyskuu 2016). Yrityssektorin suuret velat voivat estää yrityksiä lainaamasta investointeja varten, mikä puolestaan heikentää myös pankkien kykyä parantaa omaa kannattavuuttaan.

(16) Irlannin keskuspankin mukaan kotimaisten irlantilaisten pankkien keskimääräinen järjestämättömien lainojen osuus oli 14,2 prosenttia syyskuussa 2016. Luku on unionin keskiarvoa (5,3 prosenttia) huomattavasti suurempi. Kotimaisten irlantilaisten pankkien järjestämättömien lainojen määrä laski syyskuussa 2016 edelliseen vuoteen verrattuna 12,7 miljardilla eurolla eli 32,7 prosenttia. Maksurästien selvitysvauhti on hidastunut jonkin verran, sillä jäljellä olevat pitkäaikaiset maksurästit ovat myös kaikkein vaikeimmin järjesteltävissä uudelleen. Alkuun päässyttä kehitystä olisi jatkettava: maksurästien uudelleenjärjestelyn olisi oltava kestävää pitkällä aikavälillä ja erilaisia velkojen vähennystapoja olisi harkittava. Vuoden 2016 syyskuun lopussa 14 prosenttiin asuntolainakannasta liittyi maksurästejä, ja noin 70 prosenttia koko siitä asuntolainakannasta, johon liittyi yli 90 päivän maksurästejä, oli sellaisia lainoja, joiden takaisinmaksu oli viivästynyt yli kaksi vuotta. Huolta aiheuttaa myös järjestämättömien lainojen osuus kotimaisten pankkien myöntämistä liikekiinteistölainoista (32,6 prosenttia) ja yrityslainoista (11,8 prosenttia) syyskuussa 2016. Kotitalouksien ja yritysten elinkelpoisuuden palauttamiseen tähtäävien keinojen (yksityishenkilöiden maksukyvyttömyys, konkurssi, valvojan nimittäminen (examinership) ja tuomioistuinten ulkopuoliset järjestelyt) käyttöä olisi edistettävä, sillä se on edelleen vähäistä. Useiden viivästysten jälkeen keskitetyssä luottotietorekisterissä on määrä edetä täytäntöönpanon viimeiseen vaiheeseen. Rekisterin viimeistely olisi asetettava etusijalle, koska se toimii perustana lainanottajien luottoriskin asianmukaiselle arvioinnille ja varmistaa varovaisen luotonannon tulevaisuudessa.

(17) Oikeudellisten palvelujen sääntelyä koskevan vuoden 2015 lain (vuoden 2015 laki) täytäntöönpano alkoi vuoden 2016 lopulla. Vuoden 2015 lain täysimääräisellä täytäntöönpanolla on ratkaiseva merkitys Irlannin pyrkimyksille lisätä alan kilpailua, sillä se mahdollistaa asianajajille suoran pääsyn ammattiin sekä monialaisten yritysryhmien

muodostamisen ja muissa jäsenvaltioissa käytössä olevien vaihtoehtoisten liiketoimintamallien käytön Irlannissa. Riippumattomat oikeudelliset palvelut ovat tuotantopanoksia kaikilla talouden aloilla, ja niiden kustannukset vaikuttavat Irlannin kilpailukykyyn. Sen vuoksi on ehdottoman tärkeää, että vuoden 2015 lain täytäntöönpanossa otetaan julkisten kuulemismenettelyjen pohjalta käyttöön kilpailua edistäviä ja kustannuksia vähentäviä säännöksiä tai että tällaisia säännöksiä sisällytetään oikeudellisten palvelujen sääntelyviranomaisen antamiin säädöksiin, jotta voidaan parantaa kilpailukykyä ja vähentää kustannuksia.

(18) Komissio on vuoden 2017 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Irlannin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2017 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2017 vakausohjelman ja vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Irlannille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Irlannin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

(19) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto [1] ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(20) Neuvosto on tutkinut vuoden 2017 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2017 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 3,

SUOSITTAA, että Irlanti toteuttaa vuosina 2017 ja 2018 toimia, joilla se

1. pyrkii toteuttamaan merkittäviä julkisen talouden sopeutustoimia vuonna 2018 vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osion vaatimusten mukaisesti; käyttää hyvän talous- ja rahoitustilanteen ansiosta saatavia mahdollisia satunnaistuloja, kuten omaisuuserien myyntituottoja, vauhdittaakseen julkisen talouden velkasuhteen pienentymistä; rajoittaa verotukien soveltamisalaa ja määrää ja laajentaa veropohjaa;

2. kohdentaa julkiset menot paremmin asettamalla etusijalle julkiset investoinnit liikenteeseen ja vesihuoltoon sekä innovointiin erityisesti pk-yritysten tukemiseksi; parantaa sosiaalista infrastruktuuria, myös sosiaalista asuntotarjontaa ja laadukasta päivähoitoa; laatii aktivointitoimenpiteistä yhdennetyn kokonaisuuden matalan osaamistason henkilöiden työllistymismahdollisuuksien lisäämiseksi ja kotitalouksien alhaiseen työssäkäyntiasteeseen puuttumiseksi;

3. edistää järjestämättömien lainojen jatkuvaa ja pysyvämpää vähentämistä kriisinratkaisustrategioilla, joihin liittyvät elinkelpoisten yritysten ja kotitalouksien velkojen kirjaaminen luottotappioksi ja joissa painotetaan erityisesti pitkäaikaisten maksurästien uudelleenjärjestelyä.

Tehty Brysselissä 11 päivänä heinäkuuta 2017.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

T. TÕNISTE

[1] Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.